KESKKONNAMINISTEERIUM

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Meie 01. 08.2002 nr 5-1/5252

Kontrolliaruande eelnõu [1] (03.07.2002 nr. 2-4/02/5) puudutavad selgitused

Riigikontroll auditeeris Keskkonnainspektsiooni 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet. Auditi tulemusena on Keskkonnaministeeriumile esitatud kontrolliaruande eelnõu. Oleme tutvunud eelnõus tooduga ja informeerime Teid oma seisukohtadest ning aktsepteeritavate ettepanekute rakendamiseks kavandatud abinõudest alljärgnevalt.

Punktid 2.1.1. ja 2.3.1.

Kontrollisüsteem haldusõiguserikkumiste seadustiku alusel määratud trahvide sissenõudmise üle Keskkonnainspektsioonis toimib järgmiselt:
Igas Keskkonnainspektsiooni piirkondlikus osakonnas peetakse HõS-i alusel määratud trahviotsuste registrit, mis sisaldab muu hulgas ka trahvi vabatahtliku tasumise tähtaega ning trahvisumma laekumisel selle kuupäeva. Keskkonnainspektsiooni pangakontole laekunud haldustrahvid registreeritakse raamatupidamisregistris, millest üks kord nädalas saadetakse väljavõte igale piirkondlikule osakonnale (peadirektori kt. 09.11.2001 käskkiri Ü-58, millega kohustustatakse registreerima laekumised trahviotsuste registris ja ebatäpsustest, vigadest või andmete puudulikkusest tuleb koheselt informeerida raamatupidamist). Käskkirja kohaselt vastutavad trahvi sundtäitmisele pööramise pädevust omavad inspektorid andmete täpsustamise eest. Tähtajaks laekumata haldustrahv pööratakse piirkondlikus osakonnas trahvi sundtäitmisele (materjalid saadetakse kohtutäiturile vastavalt õiguserikkuja elukohale).

[1] Riigikontrolli arvamus Keskkonnainspektsiooni 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kkohta.

Toompuiestee 24
15172 TALLINN
telefon 626 2802
faks 626 2801
e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 02.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/409-5

Haldustrahvide ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitamiseks laekuvate summade arvestust on Keskkonnainspektsioonis peetud seni tõepoolest kassapõhiselt ja seda rahandusministeeriumi kirja (03.09.1998 nr. 31-2240) „Selgitused tuluklassifikaatori ja kontode rakendamisel" alusel, mille inspektsiooni peadirektori asetäitja sai vastuseks oma järelepärimisele (28.07.1998 nr 17/283) nimetatud summade raamatupidamises kajastamise kohta.

Riigi tulude klassifikaatori (ka eelnõu) põhjal haldusõigusrikkumiste seadustiku alusel määratud trahvid ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitus kajastatakse tulemiaruande real 6.1 (kogutud tulude summad) ja 6.2 (kuuluvuse järgi ülekantud summad). Kassapõhise põhimõtte rakendamisel on lähtutud "**kogutud tuludest**" põhjusel, et sundtäitmise ajaline ulatus ei sõltu enam Keskkonnainspektsioonist.

Rahandusministri 30.11.2000 määruse nr 100 § 31 kohaselt tuleb tulemiaruandes kajastada asutuse majandustegevuse tulud tekkepõhiselt.

Oleme arvamusel, et haldusõigusrikkumiste seadustiku alusel määratud trahvide ja keskkonnale tekitatud kahju hüvituse kogumine ei ole Keskkonnainspektsiooni majandustegevus.

Punktid 2.1.2. ja 2.3.2.

Rahandusministri määrus nr 105, 06.12.2001 käsitleb 2001 aasta aastaaruande koostamist ja Keskkonnainspektsioon mõistis olukorda selliselt, et annetatud kapitali arvestuse põhimõtteid on muudetud alates 1. jaanuarist 2001 a.

Määruse § 5 sõnastuse kohaselt on aastaaruande täitmise aluseks ka 18.mai 2000 a määrus nr 44 „Rahandusministri 17. märtsi 1995 a määruse nr 46 „Eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirjadest muutmine" (RTL 2000,57,892). Määruse nr 44 § 2 lg. 15 kohaselt tuleb tasuta saadud ja tasuta üleantud varad võtta raamatupidamises arvele konto 2041 „Annetatud kapital" kaudu. Puudub täpsustus, kas vara oli saadud riigisektorist või mujalt.

Oleme arvamusel, et Rahandusministri määrus nr 105, 06.12.2001 ei oma tagasi ulatuvat mõju aastasse 2000 ja varasemasse perioodi.

Punktid 2.1.3. ja 2.3.3.

2001 aasta jooksul oli Keskkonnainspektsioonis kuludesse kantud ja materiaalse põhivarana arvele võtmata jäetud OÜ-lt Remeser ostetud remonditööd administratiivhoone I korruse kahes ruumis summas 112 000 krooni, kuna neid töid ei käsitletud vara kasulikku tööiga

oluliselt pikendavatena (rahandusministri määrus 18.05.2000 nr. 44) vaid jooksva remondi kuludena.

Oleme arvamusel, et vastavalt praktikas väljakujunenule amortiseeruvad selliste remonditööde parendused 5 kuni 7 aasta kestel, kuid hoone amortisatsiooni periood on tunduvalt pikem ja seetõttu ei pea otstarbekaks neid kajastada põhivarana.

Punkt 2.1.4.

Keskkonnainspektsioon peab täiendama raamatupidamise sise-eeskirja.

Punkt 2.3.4.

Keskkonnainspektsiooni maksusaldode ja Maksuameti andmete vahel tekkis erinevus alates 01.01.2000 Mereinspektsiooniga ühinemise tulemusena. Seisuga 31.12.2001 on võrreldud Keskkonnainspektsiooni maksusaldosid Maksuameti andmetega ja fikseeritud erinevused registrite vahel.

Keskkonnainspektsioonile on tehtud ülesandeks nimetatud registrid vastavusse viia.

Punktid 3.1.1. ja 3.2.1.

Riigikassa andmete põhjal hankijatele tehtud väljamakseid Riigihangete seaduses toodud piirmääradega võrreldes ei ole arvestatud asjaoluga, et kuni 01.04. 2002 kehtinud Riigihangete seadus kehtestas suuremad piirmäärad ja asjade ost või teenuse tellimine maksumusega alla 200 000 krooni ei nõudnud riigihanke korraldamist.

Nimetatud asjaolust tulenevalt ei ole meie hinnangul arhitektibüroo Avo Seppel OÜ-ga tehingu tegemisel mindud vastuollu riigihangete seadusega, kuna vastav leping sõlmiti 15.märtsil 2001, seega enne uue piirmäära jõustumist.

Autorehvid AS-st Alpriis on ostetud 27.03.01 suverehve sõidu- ja maastikuautodele maksumusega 50039,98 krooni ja 01.11.01 talverehve sõidu- ja maastikuautodele maksumusega 82 579,99.

Leiame, et kummalgi juhul ei ole ületatud riigihanke seaduses kehtestatud piirmäära, sest tegemist on erinevate kaupadega.

Autode remont (remonttööd, tehnohooldus): Leiame, et on mõistlik korraldada autode tehnohooldus ja remont firmas, kust auto osteti. Garantiiajal mujal tööde tegemine

katkestab garantii. Autode remondi puhul on tavaliselt tegemist ettenägemata ja planeerimata tööga, mille mahtu ja aega on raske ette planeerida. Meie hinnangul on autode remont ja tehniline hooldus erinevad tööd ja nende summeerimine ei ole objektiivne.

Kütus. Keskkonnainspektsiooni järelevalvespetsiifikast lähtuvalt katavad piirkondlikud osakonnad ja bürood kogu vabariigi. Riigi jaoks järelevalveülesannete täitmine vähimate kulutuste eesmärgiga peavad tanklad, mida kasutatakse, asuma kontorite ja **sadamate** lähedal. Sellest asjaolust tingituna ostab Keskkonnainspektsioon kütust kümnelt erinevalt tanklaketilt.

Keskkonnaministeerium on käesolevaks ajaks kütuse riigihanke korraldanud ja selle mahus arvestanud ka Keskkonnainspektsiooni vajadustega. Piirmäärade ületamise määratlemisel ei saa kasutada ainult ja üksnes riigikassa andmetel hankijatele tehtud väljamakseid.

Punkt 3.1.2.

Nõustume etteheitega, mille kohaselt oleks pidanud rakendama esialgselt pakkujalt täiendavaid ehitustöid ostes riigihangete seaduse § 57 lõige 1 punkti 3. Samas on eelnõus ekslikult märgitud, et Remeser OÜ-ga on sõlmitud veel lepinguid summas 936 073 krooni. Tegelikult on sõlmitud 26.11.2001 üks leping maksumusega 435 649 krooni. Ventilatsioonitööde tegemiseks oli sõlmitud leping Comfoft AE AS-ga, mille maksumuseks 500 424 krooni. Viidi läbi väljakuulutamiseta läbirääkimistega pakkumismenetlus.

Punktid 3.1.3. ja 3.2.2.

Esimene leping (19.11.1998 Enn Jallaiga) on sõlmitud enne Riigieelarve Seaduse, mis sätestab laenuandmise keelu, jõustumist 01.01.2000.

Oleme nõus, et punktis 3.1.3 viidatud laenulepingutest üks (06.02.2001 Peeter Lingiga) on vastuolus seadusega ning seda ei oleks tohtinud sõlmida.

Keskkonnainspektsiooni peadirektor, kes eelnimetatud lepingu sõlmis on Keskkonnainspektsioonist lahkunud. Praegune peadirektor peab vastavalt riigivaraseaduse § 7 lõikele 2 majandama riigivara heaperemehelikult ning hoolitsema igati selle säilimise ja väärtuse võimaliku kasvu eest. Situatsioonis, kus lepingud olid sõlmitud ning raha isikutele üle kantud, oli maksegraafikute sõlmimine kohustatud isikutega riigivaraseaduse § 7 lg. 2 tulenevalt ilmselt parim lahendus, kuna võlgnikud tunnistasid vastavate kohustuste olemasolu ning esitasid raskele majanduslikule olukorrale viidates taotluse, mis ei tähenda aga, et neid tehinguid oleks praeguse peadirektori poolt aktsepteeritud ja heaks kiidetud.

Punkt 3.1.4.

Tulenevalt seadusega Keskkonnainspektsioonile pandud riikliku keskkonnajärelevalve eripärast peame põhjendatuks nimetatud punktis kirjeldatud kulutuste tegemist loomaks vajalikke tingimusi inspektorite töövõime taastamiseks ning isikliku hügieeni eest hoolitsemiseks. Inspektori töö (eriti nende, kelle ametikohustuste hulka kuulub metsakaitse, jahi- ja kalavarude kaitse) eeldab viibimist looduses vaatamata ilmale ja kellaajale, samuti relvade ja erivahendite kasutamist ning head füüsilist ettevalmistust.

Oma töös kasutab Riigi keskkonnakaitseinspektor vormi- ja eririietust. Vormi- ja eririietus, samuti relvad ja erivahendid on keskkonnajärelevalve seadusega (RT I 2001, 56, 337) ettenähtud.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr. 402 21. detsembrist 1999 (RT I 1999, 100. 881) "Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" nähakse teatud kategooria töötajatele ette kindlatele nõuetele vastavate olme-, pesemis- ja riietumisruumide olemasolu. Nimetatud akti kohaselt on tööandja kohustatud töötajate jaoks, kes peavad kandma tööriietust, sisse seadma riietusruumid. Kui töötingimused nõuavad, peab tööandja tagama töötajatele pesemisvõimaluse. Välitingimustes töötajatele peavad olema ette nähtud soojak ja riiete kuivatusruum.

Aadressil Kopli 76 asub lisaks keskusele Harjumaa osakond 22 reaalset järelevalvetööd tegeva inspektoriga ning keskkonnaosakond 8 inspektoriga. Tulenevalt eelöeldust

leiame, et Keskkonnainspektsiooni poolt tellitud ja riigieelarvest makstud saunaehitustööd ning soetatud jõusaali sisustus on asutuse põhitegevusega otseselt seotud.

Punkt 3.1.5.

Ei ole võimalik aktsepteerida - nimetatud funktsioonide täitmiseks vajalike vahendite eraldamine toimub vastavate otsuste alusel.

Punkt 3.1.6.

Vabariigi Valitsuse 18. oktoobri 2000 a. määrus nr. 329 (RT I 2000, 79, 503) „Valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste siseauditi üldeeskiri ja siseaudiitoritele esitatavad täiendavad nõuded, § 7 kohaselt asutuse juht nimetab ametisse siseauditi eest vastutava isiku ning vajadusel loob selle isiku juhtimisel vastava struktuuriüksuse. Siseauditi osakond ei ole seega obligatoorne. Keskkonnainspektsioonis oli 2001 aruandeaastal määratud siseauditi eest vastutav isik.

02.01.2001 käskkirjaga nr 14-19a nimetati siseauditi eest vastutavaks isikuks alates 01.01.2001 nõuniku kohusetäitja Helen Hiiemäe.

06.08.2001 käskkirjaga nr 14-152 määrati siseauditi eest vastutavaks isikuks ajutiselt äraoleva nõuniku kt. Helen Hiiemäe asendamiseks Hedy Mõtus-Vau.

Alates 01.11.2001 on seoses Hedy Mõtus-Vau teenistusest lahkumisega siseauditi eest vastutavaks isikuks nõuniku kt. Elin Liik.

Lugupidamisega,

Heiki Kranich
Keskkonnaminister

Eugen Aarna, tel. 6262-864